

01.09.2023 r.

NFZ-BP.5202.67.2023

2023.269979.KUB

I. D. sp. z o.o.

Decyzja nr 63/2023/BP

Prezesa

Narodowego Funduszu Zdrowia

Na podstawie 109a ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. *o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych* (Dz. U. z 2022 r. poz. 2561, z późn. zm.) (zwanej dalej: „ustawą o świadczeniach opieki zdrowotnej”), art. 34 ust. 5 i ust. 16 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - *Prawo przedsiębiorców* (Dz. U. z 2023 r. poz. 221, z późn. zm.) (zwanej dalej: „Prawem przedsiębiorców”) oraz art. 138 § 1 pkt 1 w zw. z art. 127 § 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. *Kodeks postępowania administracyjnego* (Dz.U. z 2023 r. poz. 775 z późn. zm.) (zwanej dalej: „k.p.a.”), po rozpatrzeniu wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy złożonego przez I. D. sp. z o.o., zwaną dalej „Wnioskodawcą”, od decyzji nr 52/2023/BP Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia z dnia 25 lipca 2023 r., w przedmiocie wydania interpretacji indywidualnej,
utrzymuję zaskarżoną decyzję w mocy.

Uzasadnienie

I. D. sp. z o.o. z siedzibą w, wpisana do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego pod nr KRS: (zwana dalej: „Spółką” lub „Wnioskodawcą”), złożyła do Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia (zwanego dalej: „Prezes NFZ”) wniosek o wydanie interpretacji indywidualnej.

Prezes NFZ decyzją nr 52/2023/BP z dnia 25 lipca 2023 r. uznał za nieprawidłowe stanowisko Spółki zawarte we wniosku, dotyczące niepodlegania obowiązkowemu ubezpieczeniu zdrowotnemu wspólnika spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z tytułu wynagrodzenia otrzymywanego w zamian za wykonywanie na rzecz spółki świadczeń

niepieniężnych o charakterze powtarzającym się, oznaczonych co do zakresu i rodzaju w umowie spółki, do których stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego dotyczące zlecenia.

Od powyższej decyzji Wnioskodawca w dniu 22 sierpnia 2023 r. złożył - w terminie określonym przez prawo - wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy.

Prezes NFZ, po rozpatrzeniu wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy stwierdził, co następuje.

Na wstępie należy wskazać, że zgodnie z art. 34 ust. 5 Prawa przedsiębiorców udzielenie interpretacji indywidualnej następuje w drodze decyzji, od której służy odwołanie. W myśl art. 34 ust. 16 Prawa przedsiębiorców, do postępowań o wydanie interpretacji indywidualnej stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, chyba że odrębne przepisy stanowią inaczej. Stosownie zaś do regulacji zawartych w przepisach k.p.a. (art. 127 § 1 k.p.a. w zw. z art. 127 § 3 k.p.a. i art. 5 § 2 pkt 4 k.p.a.) do rozpatrzenia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy w przedmiotowej sprawie właściwy jest Prezes NFZ.

Odnosząc się do twierdzeń Wnioskodawcy podniesionych we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy należy wskazać, że są one chybione i jako takie nie mogą zostać uwzględnione.

Organ przy rozpoznawaniu przedmiotowej sprawy przedstawił szereg argumentów na poparcie prezentowanego przez siebie stanowiska. W szczególności uzasadniając decyzję przywołał treść art. 750 ustawy Kodeks Cywilny (Dz.U. z 2023 r. poz. 326, z późn. zm.) oraz przepisy ustawy z dnia 15 września 2000 r. - *Kodeks spółek handlowych* (Dz.U. z 2023 r. poz. 739, z późn.zm.) dotyczących materii związanej z instytucją świadczeń niepieniężnych. W konkluzji Prezes NFZ przyjął, że szczegółowa analiza przywołanych przez niego przepisów prawa prowadzi do wniosku, że art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. e ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej ma zastosowanie również do współników Wnioskodawcy. Z uwagi na fakt, że organ szczegółowo odniósł się w uzasadnieniu decyzji do kwestii poruszonych we wniosku inicjującym niniejsze postępowanie, zbytecznym wydaje się na nowo powielanie całej argumentacji, która legła u podstaw zajętego przez organ stanowiska. Warto więc jedynie, w nawiązaniu do zarzutów postawionych we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, wskazać na najistotniejsze zagadnienia dotyczące przedmiotu wniosku.

W pierwszej kolejności zauważyć należy, że wskazane przez Wnioskodawcę świadczenia, z uwagi na ich charakter, nie mieszczą się w dyspozycji art. 176 § 1 k.s.h. Przytoczony we wniosku zakres, rodzaj i wymiar prac, do których zobowiązani zostaną współnicy w powiązaniu

z przedmiotem działalności Spółki, wskazuje, że obowiązki wspólników są zadaniami o charakterze usługowym. Opisane we wniosku o wydanie interpretacji indywidualnej czynności wspólników stanowią obowiązki charakterystyczne dla umowy o świadczenie usług, a więc umowy opisanej w art. 750 k.c. W ocenie Prezesa NFZ w opisanym zdarzeniu przyszłym Wnioskodawca zmierza do posłużenia się regulacją art. 176 k.s.h. do stworzenia mechanizmu wynagradzania wspólników w sposób niezgodny z ratio legis tej instytucji prawnej. Mając na uwadze charakter i zakres wykonywanych czynności, wspólnicy będą zobowiązani do świadczenia na rzecz spółki usług charakterystycznych dla cywilnoprawnych stosunków zobowiązaniowych. Jednocześnie wnioskodawca zmierza do takiego ukształtowania sytuacji prawnej i faktycznej wspólników, aby z tytułu wykonywania usług nie przysługiwało im prawo do świadczeń opieki zdrowotnej oraz aby nie byli obciążeni ponoszeniem ciężarów publicznoprawnych w zakresie składki zdrowotnej. W konsekwencji tak przyjętego rozwiązania wspólnicy zyskują korzyści związane z rolą wspólników spółki osobowej, bez obciążeń właściwych tej spółce. Stąd wbrew twierdzeniom Wnioskodawcy natura zleconych czynności jest sprzeczna z treścią art. 176 k.s.h., a sama ukształtowana w taki sposób rola wspólnika nie przystaje do natury spółki kapitałowej. Podkreślić należy, że w spółkach kapitałowych rola wspólnika powinna sprowadzać się do relacji korporacyjnych a nie obligacyjnych. Tymczasem na skutek planowanych przez Wnioskodawcę zmian w umowie Spółki, sytuacja wspólników zostanie ukształtowana analogicznie do sytuacji wspólników spółki osobowej lub spółki cywilnej.

Warto odwołać się do historycznej genezy instytucji ustanowionej mocą art. 176 k.s.h. Celem jej wprowadzenia było zaspokojenie potrzeb gospodarczych akcyjnej spółki cukrowej, poprzez nałożenie na akcjonariuszy – plantatorów buraków cukrowych, dodatkowych obowiązków, obok wniesienia wkładów, dostaw buraków cukrowych, w zamian za materiał siewny, nawozy oraz z góry ustaloną cenę. Chodziło o stworzenie (w sytuacji braku uregulowań umów dostawy, jak w art. 605 i n. Kodeksu cywilnego bądź kontraktacji), stałych powiązań gospodarczych, które miały na celu korzystne pozyskiwanie (z plantacji położonych w najbliższej okolicy cukrowni, ze względu na koszty transportu), (dobrego) surowca (materiał siewny, nawozy i doradztwo od cukrowni), a przede wszystkim uniemożliwienie wypowiedzenia umowy lub wystąpienia ze spółki.

W kontekście powyższych uwag przydatność regulacji dotyczących powtarzalnych świadczeń niepieniężnych o których mowa w art. 176 k.s.h. - według komentatorów - aktualnie

wydaje się wątpliwa. „Poza ewentualną przydatnością dla kooperacji gospodarczej między spółką z ograniczoną odpowiedzialnością a jej współnikami w zakresie produkcji rolnej (roślinnej, zwierzęcej i sadowniczej), oraz leśnej, praktyczniej jest uregulować owe kwestie w umowach cywilnoprawnych, np. sprzedaży, a zwłaszcza dostawy lub kontraktacji. Stosunki takiego rodzaju są ponadto charakterystyczne raczej dla spółdzielni, aniżeli dla spółki kapitałowej. Podawane w literaturze przedmiotu przykłady (dostarczanie spółce surowców lub prefabrykatów, udostępnianie spółce maszyn i urządzeń, w tym środków transportu, pomieszczeń handlowych, świadczenie doradztwa), potwierdzają raczej tezę o „schyłkowym” znaczeniu tej instytucji dla ukształtowania dodatkowych obowiązków współników wobec spółki kapitałowej. Inne instytucje prawa spółek, np. inne obowiązki w rozumieniu art. 159 ksh, dodatkowe świadczenia (obowiązki) na rzecz spółki, (art. 174 § 5 ksh), a zwłaszcza umowy cywilnoprawne (w tym również ustawowe regulacje umowy dostawy, art. 605 i n. Kodeksu cywilnego bądź kontraktacji, art. 613 i n. Kodeksu cywilnego), są elastyczniejszym i sprawniejszym instrumentem tworzenia stałych powiązań gospodarczych pomiędzy spółką a współnikami niż dopuszczalne formy obowiązku powtarzających się świadczeń niepieniężnych” (Kodeks spółek handlowych. Komentarz red. Zbigniew Jara, rok 2022). W związku z powyższym wskazane przez Spółkę powtarzające się świadczenia niepieniężne nie prowadzą w istocie do osiągnięcia celu dla którego została wprowadzona powyższa regulacja, tj. do powstania stałego powiązania gospodarczego pomiędzy współnikami a Spółką. Sprowadzają się natomiast do wykonywania w sposób stały czynności noszących cechy świadczenia usługi na rzecz Spółki w celu prowadzenia przez nią działalności gospodarczej. Tym samym, mając na uwadze powyższe rozważania oraz wymienione przez Spółkę rodzaje powtarzających się świadczeń niepieniężnych, stwierdzić należy, że sposób w jaki Spółka chce wykorzystać instytucję powtarzających się świadczeń niepieniężnych jest sprzeczny z naturą tej instytucji prawnej oraz z celem w jakim została ona ustanowiona. Takie postępowanie może prowadzić do zamierzonego i celowego obejścia prawa w zakresie nieuiszczania danin publicznych, np. z tytułu odprowadzenia składek na ubezpieczenie zdrowotne w odniesieniu do osób, które swoim działaniem wypełniają znamiona świadczenia usług.

Abstrahując od powyższej kwestii trzeba jednocześnie zaznaczyć, że przepis art. 176 § 1 k.s.h., jak również inne przepisy k.s.h., nie regulują relacji pomiędzy współnikami a spółką w sposób wyczerpujący. Stąd właśnie w zakresie nieuregulowanym - zgodnie z art. 2 k.s.h. - ustawodawca nakazał odpowiednie stosowanie przepisów Kodeksu cywilnego, jeżeli wymaga

tego właściwość (natura) stosunku prawnego spółki handlowej (w tym stosunku pomiędzy spółką a akcjonariuszami). Zasadnym jest zatem - z uwagi na charakter stosunku obligacyjnego ustanowionego na podstawie art. 176 § 1 k.s.h. - zastosowanie Kodeksu cywilnego, w tym przede wszystkim przepisów dotyczących jednej z umów, najbardziej odpowiadającej charakterowi nawiązanego na gruncie ww. przepisu stosunku zobowiązaniowego. Wskazane we wniosku elementy przedmiotowo-istotne powtarzających się świadczeń niepieniężnych przemawiają za zakwalifikowaniem ich jako usługi, do których stosuje się na podstawie art. 750 k.c. odpowiednio przepisy o zleceniu w zakresie nieuregulowanym innymi przepisami prawa. Zgodnie z art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. e ustawy o świadczeniach, tytułem do objęcia obowiązkowym ubezpieczeniem zdrowotnym nie jest wyłącznie umowa zlecenia albo umowa świadczenia usług, ale każda umowa nienazwana lub umowa o charakterze mieszanym, do której zastosowanie mają przepisy o zleceniu. Mając zatem na uwadze fakt, że przepis art. 176 § 1 k.s.h. nie stanowi samodzielnej regulacji stosunków między wspólnikiem a spółką, przyjąć trzeba, że w opisanym stanie faktycznym do przedstawionego we wniosku stosunku prawnego będą miały zastosowanie przepisy Kodeksu cywilnego dotyczące zlecenia.

Biorąc powyższe pod uwagę, nie można uznać za prawidłowe stanowiska Wnioskodawcy odnośnie braku tytułu podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom zdrowotnym od wypłacanego, w oparciu o art. 176 k.s.h., wspólnikom spółki wynagrodzenia. W kontekście poczynionych powyżej uwag, w ocenie Prezesa NFZ brak jest podstaw prawnych do zmiany skarżonej decyzji.

Pouczenie:

Niniejsza decyzja jest ostateczna. Od decyzji przysługuje stronie na podstawie art. 52 § 1, art. 53 § 1 i art. 54 § 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. - Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2023 r. poz. 259, z późn. zm.) prawo wniesienia skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie. Skargę wnosi się w terminie trzydziestu dni od dnia doręczenia rozstrzygnięcia, za pośrednictwem Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia, ul. Rakowiecka 26/30, 02-528 Warszawa.

Na podstawie art. 214, art. 219 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi oraz na podstawie § 2 ust. 6 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 grudnia 2003 r. w sprawie wysokości oraz szczegółowych zasad pobierania wpisu w postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2021 r. poz. 535) strona jest zobowiązana uiścić wpis stały od skargi w wysokości 200 złotych.

Na podstawie art. 243 ustawy Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi strona, która spełnia ku temu przesłanki, może ubiegać się o przyznanie prawa pomocy.